

Nr. 173 | juli 2002

Virker alternativ behandling?

Er det patienter eller forskere, der ved, om alternativ behandling virker?

Ved patienter eller læger mest om sygdom og behandling?

>

Hvem skal man tro på, når man diskuterer alternativ behandling?
Patienterne, der for 60 – 80 % vedkommende siger, at de føler, at behandlingen hjælper. Eller de kliniske forskere, der peger på, at de alternative behandlinger klarer sig skidt i kontrollerede forsøg?

Høring fremhævede diskussion om, hvem man skal lytte til

>

Diskussionen om hvem, man skal lytte til, var i fokus, da Teknologirådet holdt en høring om alternativ behandling for Folketingets Sundhedsudvalg.

Kløft mellem politikere og eksperter

>

Høringen viste også en kløft mellem eksperterne, der ikke vil give hurtige svar og politikere, der vil have besvaret enkle spørgsmål.

Ny rapport fra Teknologirådet

Dette Fra rådet til tinget rapporterer fra Teknologirådets høring for Folketingets Sundhedsudvalg om alternativ behandling, 19. marts 2002. Rapporten fra høringen er tilgængelig på Teknologirådets hjemmeside. Rapporten indeholder talernes skriftlige oplæg, samt en redigeret udskrift og et resumé af diskussionen på høringen.

Den 19. marts i år afholdt Teknologirådet en høring om alternativ behandling for Folketingets Sundhedsudvalg.

Udvalget havde ønsket høringen for at finde ud af, om og hvordan alternativ behandling kan integreres mere i det etablerede sundhedsvæsen.

Baggrunden var, at antallet af danskere, der bruger alternativ behandling, er støt og hurtigt voksende. Fra 1987 til år 2000 er andelen af danskere, der har konsulteret en alternativ behandler inden for det sidste år, fordoblet. I år 2000 var det 20,6 % af befolkningen over 15 år. Det svarer til 885.000 personer.

Høringen viste sig hurtigt at komme til at dreje sig om spørgsmålet:

”Hvilke typer alternativ behandling virker? Og på hvad?”

Men det tilsyneladende simple spørgsmål var svært at besvare.

På den ene side stod lægevidenskaben, repræsenteret først og fremmest ved Peter Gøtzsche, dr. med og direktør for det nordiske Cochrane Center. Cochrane samarbejdet er et internationalt netværk, der systematisk evaluerer effekterne af forskellige behandlinger i sundhedsvæsenet.

Peter Gøtzsches hovedargument på høringen var, at alternativ behandling må kunne stille op til de samme typer tests som almindelige medicinske behandlinger, nemlig kontrollerede lodtrækningsforsøg. Ellers kan man ikke stole på resultaterne.

Og de forsøg, der var blevet lavet, havde svært ved at vise effekter af mange alternative behandlingsformer.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Børn
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Argumenterne mod dette kom på høringen særligt fra Laila Launsø, dr.scient.soc. lektor ved Danmarks Farmaceutiske Højskole og projektleder ved Center for Brobygning i Sundhedsarbejde og fra Helle Johannesen, mag.scient, ph.d. lektor ved syddansk universitet.

De argumenterede for, at de kontrollerede lodtrækningsforsøg ikke egner sig til at vurdere alternative behandlingsformer af flere årsager:

- Alternativ behandling tager ofte udgangspunkt i et holistisk menneskesyn, der ikke kan isolere årsag og effekt fra andre faktorer, som man tilstræber i de kontrollerede lodtrækningsforsøg.
- En lang række personer registrerer, at de bliver hjulpet af alternativ behandling, men lodtrækningsforsøgene siger det ikke virker. Det må tyde på, at forsøgene ikke duer i den sammenhæng.
- Alternativ behandling er ofte for langvarig til lodtrækningsforsøg.

I stedet pegede de på, at man bør udvide repertoiret for undersøgelser af alternativ behandling med at se på flere typer effekter end de kliniske, f.eks. sociale, psykologiske, miljømæssige og økonomiske effekter.

Modargumenterne var:

- At det holistiske menneskesyn godt kan integreres i et lodtrækningsforsøg. Det er et spørgsmål om design af forsøget. Det samme gælder for de langvarige forsøg.
- At man skal være meget forsigtig med at tro, at en behandling har hjulpet, hvis eneste indikator for dette er, at patienten føler sig hjulpet. Som eksempel nævnte Peter Gøtzsche, at man i århundreder har åreladet folk. Patienterne mente at det hjalp uagtet, at det i mange tilfælde har gjort ondt værre.

Peter Elsass, der er professor i klinisk psykologi ved Københavns Universitet og formand for bestyrelsen af Videns- og Forskningscenter for Alternativ Behandling (ViFAB), samlede op på diskussionen:

"Lidt professoralt vil jeg sige, at denne her diskussion, I hører, er ældgammel. Det er en diskussion om forskellige videnskabelige standarder. Den startede i 1860 under navnet: Metodestriden, og den kører stadigvæk," forklarede Peter Elsass og måtte slå fast: "Det, man er kommet til af konklusioner i dag, er, at der er ikke nogen løsning på den."

Det var dog ikke, hvad politikerne fra Sundhedsudvalget ville høre. De efterlyste klare svar på, hvilke alternative behandlinger der virker i hvilke sammenhænge.

Mest direkte var Ester Larsen (V):

"Jeg har lidt svært ved at forstå, at sygdomsteori og behandlingsresultat på en eller anden måde skal

kædes uløseligt sammen. Jeg er sådan set ligeglad, hvordan fagfolk bygger deres viden op, hvis de resultater, de præsterer, er det jeg gerne vil have. Men jeg er altså ikke i stand til at designe forskning, jeg er bare i stand til at sige: Virker det eller virker det ikke?" spurgte Ester Larsen.

Men det ville de indbudte eksperter ikke umiddelbart svare på. Som Helle Johannesen svarede på politikernes efterlysning af klare svar på, hvad der har effekt:

"Hvad mener I med effekt? Der er de her mange forsøg, hvor man ikke har kunnet påvise objektiv registrerbar effekt i traditionel klinisk forstand, men hvor patienterne alligevel siger, at de selv har oplevet effekt."

"Så hvis vi skulle følge det, som Peter Gøtzsche sidder og argumenterer for, så kan vi sagtens bare køre derud ad med forsøg efter Cochrane-systemet; og så vil vi få registreret, at der er en hel masse behandlingsformer, der tilsyneladende ikke har nogen effekt overfor noget som helst."

Høringen endte dog på en positiv tone, da formanden for Sundhedsudvalget Birthe Skaarup mente at kunne sige, at der ville blive givet en "lille pose penge" ekstra til forskningen i alternativ behandling.

Rapporten med udskrift af hele høringen samt et fyldigt resumé, kan downloades gratis fra Teknologirådets hjemmeside www.tekno.dk. Den kan også bestilles på telefon: 33 32 05 03. Rapporten indeholder desuden de indbudte eksperters skriftlige oplæg.

Fra rådet til tinget udgives af Teknologirådets sekretariat. Dette nummer er skrevet af projektleder Morten Jastrup.

De sidste fem numre af Fra rådet til tinget er:

172: IT i skolen ikke et mål i sig selv

171: Fremtidens ældre

170: Digital ophavsret

169: Universiteter og Erhvervsliv

168: Grønland savner teknologi

Udgiver

Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion

Morten Jastrup (ansv.)
Mette Born
Ida Leisner

Abonnement

Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm